

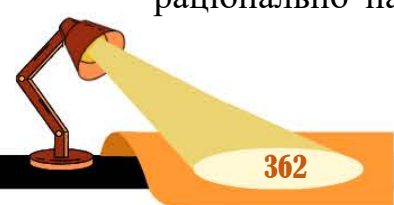
УДК 378:355.233-3.071.2 +355.55:359.431

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2\(2\)-362-375](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2(2)-362-375)

Козубцов Ігор Миколайович, доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри комп'ютерних наук, Луцький національний технічний університет, вул. Львівська, 75, Луцьк, Волинська область, 43000, тел.: (063)404-84-41, <https://orcid.org/0000-0002-7309-4365>.

ОГЛЯД ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕДКОЛЕГІЇ НАУКОВОГО ЖУРНАЛУ ПІД КУТОМ ПОТРЕБИ ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН

Анотація. Єдність наукового знання і побудови цілісної наукової картини світу є довічною проблемою людства. Дослідженням історії розвитку філософії науки та техніки встановлено проблему академічного письма. Враховуючи зазначене, вченими одночасно удосконалювався інформаційний канал переміщення одержаних нових наукових знань від дослідників до наукової картини світу та процес фільтрації. Їх гіперболічне прискорення зростання потребує удосконалення механізму рецензування наукових робіт та фільтрації недостовірної інформації. Метою статті – є огляд просвітницької діяльності редколегії та підтвердження ролі наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» у формуванні цілісної наукової картини світу у світлі інформаційних війн. Поведено огляд просвітницької діяльності редколегії наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» щодо формування цілісної наукової картини світу у світлі інформаційних війн. Підтверджено, що за неякісного наукового рецензування наукових рукописів створюються умови зацікавленій стороні інформаційного протиборства до маніпуляції науковими результатами та або ефекту фреймінгу. Запропоновано розглядати для об'єктивності не унікальність тексту рукопису, а наукову новизну. Це дозволить уникати випадкового і ймовірного показника унікальності тексту. Для цього адаптовано існуючу методику оцінювання окремих показників академічної доброчесності на підставі норм законодавства України. Визначено лише ті показники, які більшою мірою характеризують вірогідність наукових знань одержаних науковцями та можуть бути рекомендовані рецензентами наукової статті до формування цілісної наукової картини світу. Практична цінність роботи полягає в тому, якщо редакційно-видавничу справу можна розглядати як педагогічну технологію, то раціонально науковому керівникові роз'яснювати молодим дослідникам на

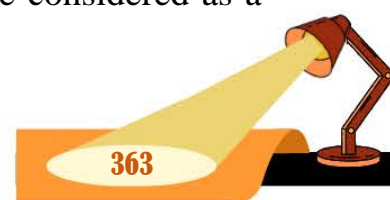
етапі становлення для набуття практичного досвіду і культури академічного письма.

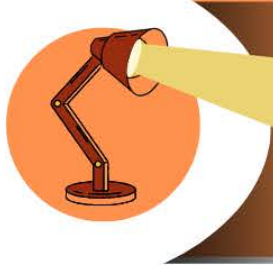
Ключові слова: письмо, огляд, просвітницька діяльність, редколегія, науковий журнал, цілісність, наукова картина світ, інформаційні війни.

Kozubtsov Igor Mykolaiovych, Doctor of Pedagogical Sciences, Candidate of Technical Sciences, Senior researcher, Professor of the Department of Computer Science, Lutsk National Technical University, 75 Lvivska St., Lutsk, Volyn Oblast, tel.: (063) 404-84-41, <https://orcid.org/0000-0002-7309-4365>

REVIEW OF THE EDUCATIONAL ACTIVITIES OF THE EDITORIAL BOARD OF A SCIENTIFIC JOURNAL FROM THE PERSPECTIVE OF THE NEED TO FORM A HOLISTIC SCIENTIFIC PICTURE OF THE WORLD IN THE CONTEXT OF INFORMATION WARS

Annotation. The unity of scientific knowledge and the construction of a coherent scientific picture of the world is a lifelong problem of mankind. A study of the history of the development of the philosophy of science and technology has identified the problem of academic writing. In view of the above, scientists have simultaneously improved the information channel for transferring new scientific knowledge from researchers to the scientific picture of the world and the process of filtering. Their hyperbolic acceleration of growth requires improvement of the mechanism for reviewing scientific papers and filtering out inaccurate information. The purpose of the article is to review the educational activities of the editorial board and to confirm the role of the scientific journal "Progress and Achievements in Science" in forming a holistic scientific picture of the world in the light of information wars. The article reviews the educational activities of the editorial board of the scientific journal "Progress and Achievements in Science" in forming a holistic scientific picture of the world in the light of information wars. It is confirmed that poor-quality scientific review of scientific manuscripts creates conditions for the interested party of information confrontation to manipulate scientific results and or the effect of framing. It is proposed to consider the scientific novelty rather than the uniqueness of the manuscript text for objectivity. This will allow avoiding a random and probabilistic indicator of the uniqueness of the text. For this purpose, the existing methodology for assessing certain indicators of academic integrity based on the norms of Ukrainian legislation has been adapted. Only those indicators have been identified which characterize to a greater extent the reliability of scientific knowledge obtained by scientists and can be recommended by reviewers of a scientific article to form a holistic scientific picture of the world. The practical value of the work lies in the fact that if editorial and publishing can be considered as a

pedagogical technology, then it is rational for a supervisor to explain to young researchers at the stage of formation to gain practical experience and culture of academic writing.

Keywords: writing, review, educational activities, editorial board, scientific journal, integrity, scientific picture of the world, information wars.

Постановка проблеми. В історії розвитку філософії науки та техніки на різних етапах головною ставала та або інша проблематика: єдність наукового знання і побудови цілісної наукової картини світу (НКС) на основі принципів детермінізму і причинності, динамічних і статистичних закономірностей; пошуки характерних особливостей зокрема наукового дослідження; співвідношення індукції і дедукції, логіки і інтуїції, відкриття і обґрунтування, емпіричного і теоретичного рівня знань [1]. Значущість даної проблеми щодня посилюється в результаті безкінченного впливу в явній та прихованій формі інформаційної війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку М. Розова на етапі відшукування істини помилкові знання є теж новими знаннями [2]. Оскільки в акумулятивній концепції є системна помилка щодо того, що помилки не є елементом наукового знання, оскільки вони представляють інтерес для його історії та методології наукових досліджень. Знанню властива характеристика акумулятивності. Вона фіксує соціальність науки та наукового прогресу, та саме той факт, що в науці підсумовуються зусилля одного покоління вчених. Також таку важливу особливість, як спадкоємність і безповоротність наукової творчості, тобто значущість суми зусиль всіх поколінь учених. Розмірковуючи про науку А. Пуанкаре, з'ясував, що „наука є колективною творчістю і не може бути нічим іншим.” [3 С. 510].

Очевидно, що реальна історія науки – це не тільки накопичення, але і постійне відкидання, критичне подолання ідей, що розробляються, гіпотез, теорій і методів [1, С.201-202]. То ж підтверджує думка М. Розова, що вперше виявлені помилкові знання є теж новими знаннями, а також потрібні суспільству, щоб двічі не допускати одну і ту ж помилку.

Виділення аспектів, що недостатньо вивчені. Отже, як ми бачимо в розвитку науки ключовим елементом все актуальніше інформаційний канал оновлення наукової картини світу новими знаннями. Попри вивченість предмета дослідження, слід визнати, що проблема якості акумулювання наукових знань до НКС лишається довічною проблемою, а в інформаційний вік лише посилюється.

Мета статті – є огляд просвітницької діяльності редколегії та підтвердження ролі наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» у формуванні цілісного НКС у світлі інформаційних війн.

Завдання (цілі) та методи дослідження. Для досягнення цієї мети було поведено огляд просвітницької діяльності редколегії та підтверджено роль

наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» у формуванні цілісного наукової картини світу у світлі інформаційних війн.

Виклад основного матеріалу. Епоха учених-енциклопедистів і мислителів-універсалів безповоротно пішла в минуле [4]. Дійсно, коли лавиноподібне збільшуються потік інформації, універсалізм дослідників сьогодні не в змозі утримувати в пам'яті великий масив оперованих знань з різних дисциплінарних областей, а існує потреба:

по-перше, в опановування методологією орієнтації в зростаючих обсягах інформації;

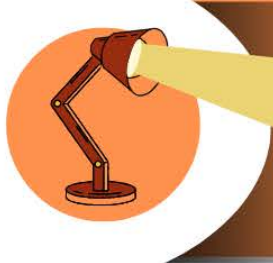
по-друге, у створенні інформаційного каналу та наукового фільтра здатного оцінювати інформацію, а також, формувати наукову картину світу [5].

Тому, перед вченим XVII ст. стояло складне завдання в обов'язки яких увійшло розбудова цілісної картини всесвіту [6]. В міру розвитку науки і техніки, розширення поля дослідницької діяльності спонукала до формування потреби в комунікації вчених, яка забезпечувала б їх сумісне обговорення не тільки кінцевих, але і проміжних результатів, не тільки „вічних” проблем, але і кінцевих і конкретних завдань. Досліднику вже недостатньо було отримати науковий результат [7]. Формою закріплення і трансляції знань стає книга (манускрипт). Паралельно з цим функціонувало листування. На відміну від листа, орієнтованого на конкретну людину, часто особисто знайомого авторові, впроваджується стаття, як форма адресована анонімному читачеві, що приводило до необхідності ретельнішого вибору аргументів для обґрунтування положень, що висувалися. Стаття не відразу придбала всі ці необхідні характеристики. Лише до середини XIX ст. стаття знайшла ті функції, в яких вона постає в сучасному образі - з одного боку, як форма трансляції знання, припускаючи наступний зв'язок з попереднім знанням, оскільки її написання припускає вказівка на джерела (інститут посилянь), а з іншого є заявкою на нове знання.

Поява статті, як нової форми закріплення і трансляції знань, була нерозривно пов'язано з організацією і випуском періодичних наукових журналів. Спочатку вони виконували особливу функцію об'єднання дослідників, націлений показати, що і ким робиться, але потім разом з оглядами почали публікувати відомості про нове знання, і це поступово стало їх головною функцією. Наукові журнали все частіше ставали своєрідними центрами кристалізації нових типів наукових спільнот вчених [8, с.339-340].

Одночасно з еволюцією системи трансляції нових наукових знань слід визнати, що еволюціонувала проблема додержання науковцями доброчесності академічного письма, яка порушує фундаментальні цінності академічної доброчесності [9]. Найчастішими проявами порушенням академічної доброчесності вважається саме академічний плагіат. Згідно з неформальними опитуваннями студентів та аспірантів понад 70% не розуміють важливість

дотримання принципів академічної доброчесності для формування сталої академічної культури й позитивного міжнародного іміджу освітніх інституцій та наукових спільнот.

Використовують тексти інших авторів для написання рефератів (47%), замовляють готові роботи (37%), і лише (16%) доброчесно самостійно пишуть наукові роботи [10]. Такі дії студентів класифікують як порушення академічної доброчесності та формування традиції вітчизняної освіти. До прикладу на сайті Unicheck є відповідь на питання «Який відсоток схожості можна вважати допустимим для академічних робіт» [11] (рис. 1).

В процесі обговорення доповіді [12] на III Міжнародній науково-технічній конференції «Системи і технології зв'язку, інформатизації та кібербезпеки: актуальні питання і тенденції розвитку» П. Хусаїнов висловив припущення, чи не завершиться скоріше алфавіт та слова ніж оригінальність або унікальність тексту... І резюмуючи побажав рецензентам підходити до процесу перевірки на плагіат творчо, уникаючи в суть наукової новизни, а не з погляду унікальності нового тексту вже відомої (акумульованої) інформації.

Формування академічної доброчесності починається набагато раніше, ніж в університеті і є безперервним процесом, що потребує спільних зусиль, як батьків, студентів, викладачів, адміністрації та всієї академічної спільноти [13]. На думку [14] плагіат є частковим показником якості освіти.

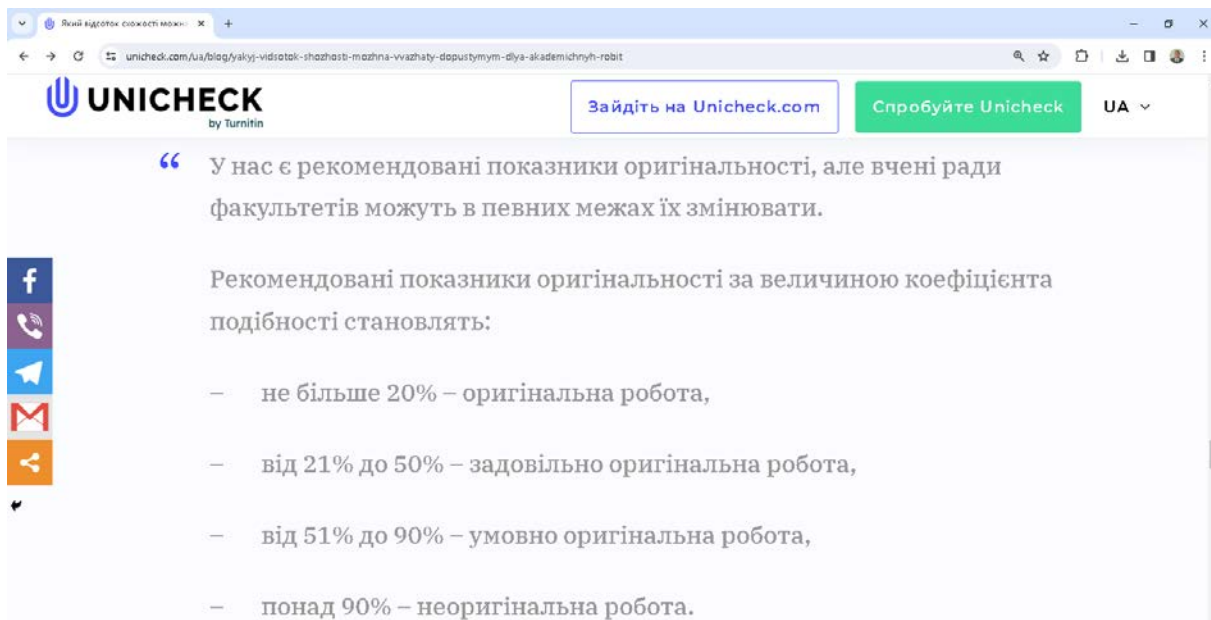

Рис. 1. Результат «Який відсоток схожості можна вважати допустимим для академічних робіт»

Розглянемо поняття «Академічна доброчесність», наприклад як це трактують в Україні. Так згідно статтею 42 Закону України «Про освіту» [15]

визначено: «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». Аналогічні або схожі регулятори є і в інших країнах. Трансформуємо дане означення у математичний опис. Академічній доброчесності (AD) протиставляється множиною категорій академічної не доброчесності (*academic misconduct, dishonesty*), основні прояви якої знаходимо у таких видах діяльності: академічний плагіат (Pl); самоплагіат (SPl); фабрикація (Fr); фальсифікація (Fs); списування (Sp); обман (Ob); хабарництво (Ha); необ'єктивне оцінювання (NOc); хибне співавторство (Has) (рис. 2).

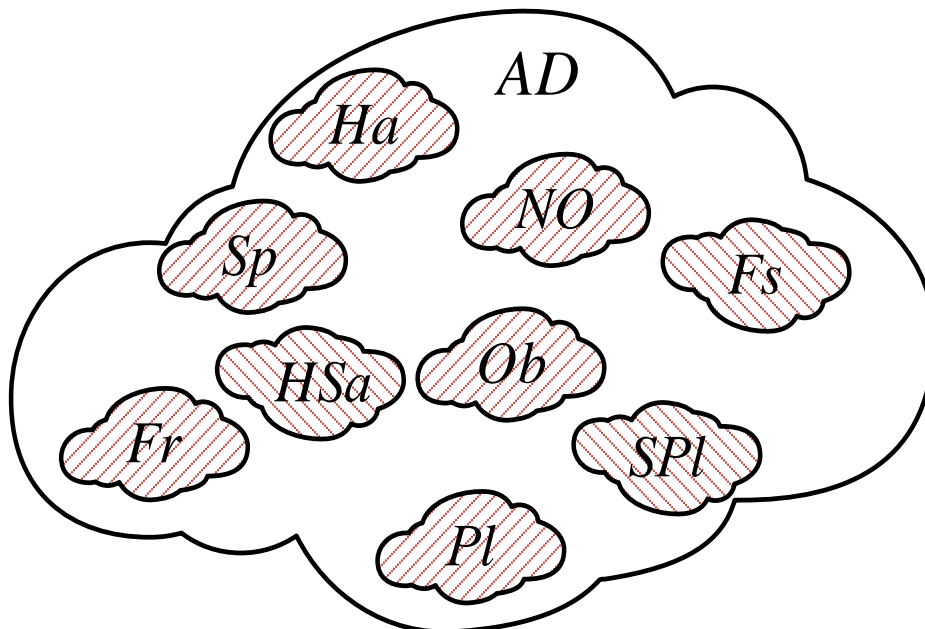
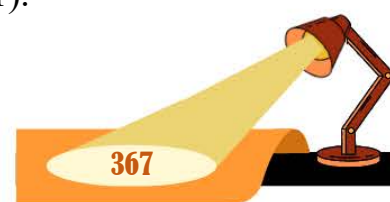

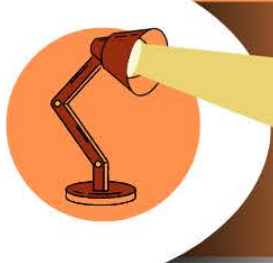
Рис. 2. Множина показників академічної доброчесності здобувача вищої освіти

$$AD [SPl; Pl; Fr; Fs; Sp; Ob; Ha; NOc; Has]. \quad (1)$$

Відповідно до завдання, авторами [16] запропоновано методику оцінювання окремих показників академічної доброчесності на підставі норм законодавства України. Але, на нашу думку, варто оглянути лише ті показники, які більшою мірою характеризують вірогідність наукових знань одержаних науковцями та можуть бути рекомендовані рецензентами наукової статті до формування цілісного наукової картини світу.

Запропонована методика оцінювання рівня академічної доброчесності [16], потребує перетворення ,залишивши один показник академічного плагіату (AD). Співвідношення показників критерія оцінки рівня плагіату в тексті, що перевіряється та оцінки рівня її наукової новизни (див. табл. 1).

Таблиця 1 Співвідношення показників критерія оцінки рівня плагіату в тексті, що перевіряється та оцінки рівня її наукової новизни

Плагіат/унікальність тексту		Наукова новизна тексту	
Критерій плагіату	Опис показника критерію плагіату	Критерій унікальності	Опис з точки зору наукової унікальності тексту
$0 \leq Plt \leq 0,25$	Дуже низький рівень плагіату	$1 \leq SUt \leq 0,85$	Дуже високий рівень наукової унікальності
$0,25 < Plt \leq 0,5$	Низький рівень плагіату	$0,85 < SUt \leq 0,5$	Високий рівень наукової унікальності
$0,5 < Plt \leq 0,75$	Середній рівень плагіату	$0,5 < SUt \leq 0,25$	Середній рівень наукової унікальності
$0,75 < Plt \leq 0,9$	Високий рівень плагіату	$0,25 < SUt \leq 0,1$	Низький рівень наукової унікальності
$0,9 < Plt \leq 1$	Дуже високий рівень плагіату	$0,1 < SUt \leq 0$	Відсутня наукова унікальність

Виходячи з обраних меж значень плагіату (Plt) визначимо рівень наукової новизни (SUt) в тексті, що перевіряється. Коректніше говорити про наукову унікальність (SUt), а ніж про наукову новизну (SUt), співвідношення (2):

$$AD \approx SUt = (1 - Plt). \quad (2)$$

Для формування в авторів публікацій почуття відповідальності до потреби додержання доброчесності академічного письма редакцією наукового журналу впроваджена політика перевірки рукопису. Модель передбачає редакцією реалізацію автоматизованими засобами (програмними продуктами Unicheck, Plag та ін.) перевірку тексту на унікальність (плагіату). Модель зображено на рис.3.

Редакцією, на відміну від машинного оцінювання академічної доброчесності через унікальність тексту, висунуто вимоги рецензентам щодо покращення їх роботи шляхом деталізованого аналізу рукопису з погляду наукової новизни, а не суто формально – через випадковий показник унікальності тексту. Для підвищення рівня унікальності автори почали прибігати до допомоги штучного інтелекту. Оскільки інтеграція штучного інтелекту у вищу освіту змінює роль викладачів університетів, а також парадоксально впливає на якість навчання студентів [17], які згодом стають аспірантами, дослідниками.

На рис. 3 подано процес PDCA (англ. «Plan-Do-Check-Act») з удосконалення академічного тексту на унікальність, який детальніше подано в публікації [12].

Відсутність цього підходу прийняття і відхилення наукової статті за показником наукової новизни та практичної цінності в епоху інформаційної

війни має негативні наслідки для суспільства шляхом спотворення наукової картини світу. Адже інформаційні конфлікти (боротьба), які зараз ведуться є боротьбою між сторонами, які використовують спеціалізовані (політичні, економічні, дипломатичні, військові тощо) способи, засоби і методи та прагнуть впливати на інформаційне середовище іншої сторони для досягнення своїх цілей при одночасному захисті власного середовища [18]. Інформаційну війну можна розглядати як найбільш агресивну форму цього конфлікту. Інформаційна зброя принципово відрізняється від інших інструментів ведення війни тим, що вона використовується для ведення неоголошеної та в багатьох випадках невидимої війни, а об'єктами її впливу є переважно публічні інститути суспільства і держави, включаючи економіку, політику і суспільство [19]. Крім того, військові стратегії передбачають негласне використання інформаційної зброї приватним сектором.

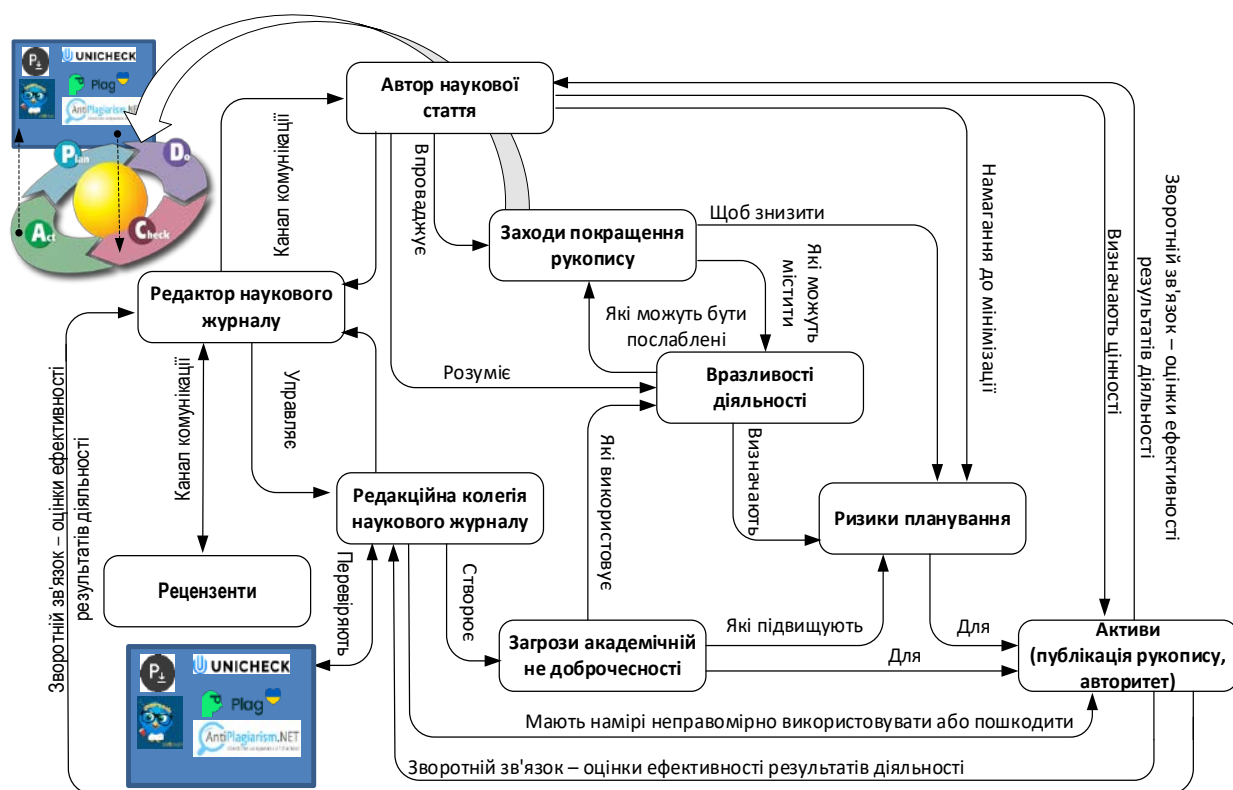
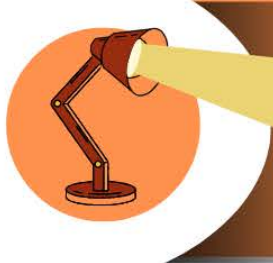

Рис.3. Модель додержанням етичних норм здобувачем. Канал комунікації та процеси редакційно-видавничої організації

Проблеми та наслідки інформаційної війни досліджували багато дослідників в тому числі: А. Александров, В. Вепринцев, С. Базан, У. Бернхардт, Ю. Даник, Д. Ланде, М. Лейті, В. Лефевр, В. Медсен, Н. Монро, І. Панарін, Р. Роджерс, С. Саад, А. Тесфа, Т. Томас, Дж. Трауб, О. Гузька, Є. Живило, І. Козубцов, М. Кондратюк, Ю. Кучеренк, В. Куцаєв В. Медведєв, С. Смольц, Т. Терещенко, О. Черноног, Ю. Хлапонін, П. Хусаїнов, В. Чевардін. Однак до

цього часу перебувало поза оглядом можливого застосування неякісного наукового рецензування призвело до маніпуляції або ефекту фреймінгу.

Маніпуляція, яка змінює науковий зміст, вважається неетичною. А щодо ефекту фреймінгу, то це когнітивне викривлення, при якому спосіб подання інформації впливає на те, як люди її сприймають [20]. Наприклад, одне й те саме речення може бути представлено як негативне або позитивне, як виграш або програш, залежно від того, як воно сформульоване і як розставлені смислові акценти (рис.4) [21].

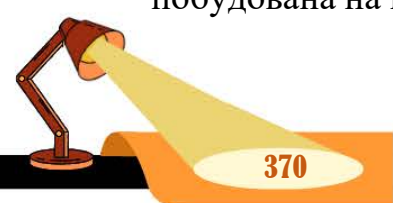

Рис. 4 Демонстраційний малюнок, прикладу ефекту фреймінгу

Тож редакція наукового журналу безумовно додержується підходу до визначення наукової новизни публікації. Реалізувати даний підхід рецензування через показник наукової новизни публікації вкрай важко, скільки з кожним днем наукові знання швидко подвоююся і з приблизно такою швидкістю стають загально доступними (акумуляованими). З такою задачею можуть справитися лише ті наукові журнали у яких політика формування редколегії ґрунтується на просторово рознесеній міждисциплінарній експертній системі редколегії та рецензентів хоча б з однієї галузі знань.

Для ознайомлення з концептуальним поглядом на потребу формування міждисциплінарної експертної системи з однієї галузі знань подано в публікації [22; 23]. Л. Мараховський, В. Куцаєв та інші дослідники [24], які переконані, що міждисциплінарна експертна система редколегії та рецензентів з однієї галузі знань однозначно покращує пізнання вченими наукового світу побудованого за фрактальної структури.

Саме політика наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» побудована на цій концептуальній ідеї. Для детальнішого ознайомлення з нею

пропонується читачам (авторам) відвідати посилання вкладки сайту [25]. Робота в такому колективі є цікавою і такою, що сприяє розширенню кругозору членів редакції. Ці обставини сприяють членам редакції розвивати професійну та міждисциплінарну науково-педагогічну компетентність [26]. Чи малу роль в цьому сприяють Soft skills, завдяки яким члени редколегії можуть успішно взаємодіяти в команді під час редакційно-видавничому процесі, вміло розв'язати будь-які робочі питання, що виникають в авторів публікацій. В цьому питанні редакція наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» є новатором. Редколегія усвідомлює тонкощі та потенційні проблеми, пов'язані з процесом публікації і тому прагне забезпечити безперебійну та зручну роботу авторів. Головне завдання наукового журналу — оперативне вирішення всіх запитів протягом одного робочого дня.

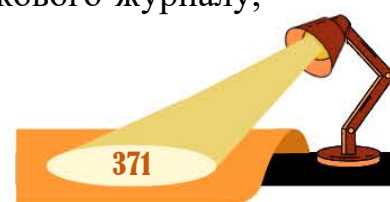
Надаючи надійну платформу для публікації високоякісних досліджень, редакція прагне сприяти обміну ідеями та сприяти розв'язанню складних проблем, з якими стикається сьогодні суспільство.

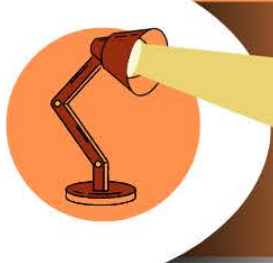
З великим наголосом на науковій надійності та достовірності, журнал «Успіхи і досягнення у науці» прагне створити для авторів платформу (випробувальним та апробаційним полігоном), що дозволить поширювати свої новаторські відкриття та робити внесок у постійно розвивається ландшафт дисциплін.

Етичні міркування. Однак, варто наголосити лише на одній головній умові допуску публікації у світ, а саме на обов'язковому додержанню етичних норм та правил [27]. Автори повинні переконатися, що їхні дослідження відповідають усім відповідним етичним нормам. Це включає отримання інформованої згоди від учасників, дотримання конфіденційності та приватності, а також забезпечення гуманного поводження з тваринами під час дослідження. Автори також повинні розкрити будь-які джерела фінансування або фінансові інтереси, які можуть вплинути на дослідження або його інтерпретацію.

Висновки. Таким чином, в роботі розглянуто в історичному ракурсі еволюцію матеріальних носіїв наукової інформації, що з погляду вчених є інформаційними джерелами наукової картини світу. Визначено, що в умовах сучасної інформаційної війни неякісний редакційно-видавничий процес недобросовісними особами можуть використати як приховану зброю, яка ґрунтується на ефекті фреймінгу. Частково це досягається через підміну понять наукової новизни, унікальності тексту. Тому з метою запобігання цьому ефекту запропоновано відійти від підходу прийняття рукопису до друку за результатами перевірки автоматизованими засобами перевірки тексту на унікальність на з'ясування наукової новизни та прикладної (наукової) цінності.

Тож науковою новизною роботи можна визначити, як вперше розглянуто науково-просвітницьку діяльність редколегії наукового журналу,

на прикладі «Успіхи і досягнення у науці» та її роль у формуванні цілісного наукової картини світу у світлі інформаційних війн. Підтверджено, що за неякісного наукового рецензування наукових рукописів створились би передумови до ефекту фреймінгу або маніпуляції науковими результатами зацікавленою стороною інформаційного протиборства. Методика науково-просвітницької діяльності редакції реалізується на практиці за допомогою деякої педагогічної технології редакційно-видавничої справи.

Практична цінність роботи полягає в тому, якщо редакційно-видавничу справу можна розглядати як педагогічну технологію, то раціонально науковому керівникові роз'яснити молодим дослідникам на етапі їх становлення зміст цієї технології для набуття практичного досвіду і культури академічного письма .

Дане дослідження не вичерпує повною мірою усіх аспектів науково-просвітницької діяльності редколегії та її роль наукового журналу «Успіхи і досягнення у науці» у формуванні цілісного наукової картини світу у світлі інформаційних війн.

Література:

1. Mikeshtina LA. Philosophy of Science: Modern Epistemology. Scientific knowledge in the dynamics of culture. Methodology of scientific research : textbook. Moscow: Progress-Tradition : MPSI : Flinta. 2005.
2. Rozov M. Praise of ignorance. Monthly scientific popular and scientific art magazine "Znanie sila". 2009. Vol. 1. Pp. 29–39.
3. Poincaré A. On science. Moscow: Nauka. 1983.
4. Knyazeva E. Learn to learn. SP. Kurdyumov's site "Synergetics". 2024; <http://spkurdyumov.ru/education/nauchis-uchitsya>.
5. Козубцов І.М., Мараховський Л.Ф. Фрагмент інформаційного каналу фрактальної динамічної наукової картини світу знань: науково-методичний журнал «Нова педагогічна думка». *Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах Грані*. 2013. №4 (96). С. 46–50.
6. Козубцов І.М. Філософія формування цілісної динамічної наукової картини світу знань: довічна науково-педагогічна проблема. *Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах Грані*. 2013. №6 (98). С. 66–70.
7. Козубцов І.М., Мараховський Л.Ф. Філософія формування цілісної динамічної наукової картини світу знань: реалізація ідеї академіка Володимира Івановича Вернадського. *Філософський журнал Донецького національного технічного університету „Ноосфера і цивілізація”*. 2013. Вип. 1(14). С. 108–116.
8. Price D. Malaya nauka, bolshaya nauka. Nauka o nauka. Moscow. 1966. Pp. 281–384.
9. Fishman T. The Fundamental Values of Academic Integrity (2nd edition). International Center for Academic Integrity, Clemson University. 2012. http://www.academicintegrity.org/icai/assets/AUD_Integrity_Quotes.pdf.
10. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Матеріали для ознайомлення з результатами проекту №49169. Kyiv. 2016; <https://surgery-four.pdmu.edu.ua/storage/common/docs/R1vyflum4hNfJntUrILfR6KRh1FhLdBWxXuD6Amv.pdf>.
11. Жуковська Е. Який відсоток схожості можна вважати допустимим для академічних робіт? Academic integrity. 2021. <https://unicheck.com/ua/blog/yakyj-vidsotok-shozhosti-mozhnavvazhaty-dopustymym-dlya-akademichnyh-robit>.

12. Сілко О.В., Ліщина В.О., Козубцов І.М. Модель самоперевірки сформованості академічної доброчесності здобувачем вищої освіти за окремим показником вході опанування дисципліни «Основи методології наукових досліджень». *Системи і технології зв'язку, інформатизації та кібербезпеки: актуальні питання і тенденції розвитку*: збірник матеріалів III Міжнародної науково-технічної конференції, (Київ, 30 листопада 2023 р.). Київ: Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, 2023. С.361–362.

13. Добко Т. Академічна культура, як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії. *Дух і Літера*. 2008. № 19. С. 93–102.

14. Побіженко В.В., Побіженко І.А. Плагіат як фактор зниження якості освіти. *Системи обробки інформації: Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил*. 2011. Вип. 8 (98). С.310–313.

15. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

16. Козубцов І.М., Сілко О.В., Козубцова Л.М., Лукашенко В.В. Показники та критерії оцінювання рівня академічної доброчесності здобувачів вищої освіти. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*. 2022. Вип. №49. С. 38–47.

17. Al-Zahrani AM. From Traditionalism to Algorithms: Embracing Artificial Intelligence for Effective University Teaching and Learning. *IgMin Res*. 2024. Vol. 2(2). Pp. 102–112.

18. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі: навчальний посібник. Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с.

19. Гурковський В.І. Особливості застосування інформаційної зброї в умовах глобального інформаційного суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. Вип. 4. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=123>.

20. Keysar B, Hayakawa S, An S. The foreign-language effect: thinking in a foreign tongue reduces decision biases. *Psychological Science*. 2012. Vol. 23 (6). Pp. 661–668.

21. Dale R. The Return of the Chatbots. *Natural Language Engineering*. 2016. <https://doi.org/10.1017/S1351324916000243>.

22. Козубцов І.М. Ідея побудови науково-педагогічної міждисциплінарної призми // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. 2012. Вип. 36. Ч.2. С. 269 – 273.

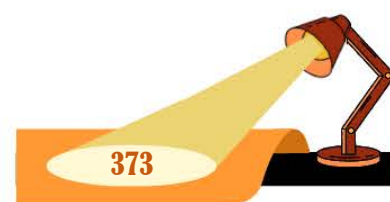
23. Kozubtsov I, Fedorova K. Fundamentals of building the interdisciplinary prism and filters in scientific and pedagogical aspects. “*Ғылым және білім*” Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ғылыми-практикалық журналы. *Ғылым және білім*. 2012. Vol. 4 (29). Pp. 145–151.

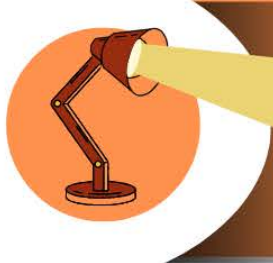
24. Козубцов І.М., Мараховський Л.Ф., Куцаєв В.В. Початок фрактального міждисциплінарного науково-педагогічного пізнання майбутнього вченого. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. (серія: Педагогічні науки). 2012. Т.2. Вип. 104. С. 3 – 5.

25. Редакційна колегія. Електронний науковий періодичний журнал “Успіхи і досягнення у науці”. <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/editirial-team>.

26. Козубцов І.М. Від ідеї до синтезу професійної міждисциплінарної науково-педагогічної компетентності, що забезпечить свідому самоосвіту майбутнім вченим. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2012. №8(26). С. 268 – 274.

27. Процес рецензування та дотримання принципів публікаційної етики. Електронний науковий періодичний журнал “Успіхи і досягнення у науці”. <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/recenzuvannya>.

References:

1. Mikesheva L.A. (2005). *Philosophy of Science: Modern Epistemology. Scientific knowledge in the dynamics of culture. Methodology of scientific research : textbook.* Moscow: Progress-Tradition : MPSI : Flinta.
2. Rozov M. (2009). Praise of ignorance. Monthly scientific popular and scientific art magazine "Znanie sila", 1: 29–39.
3. Poincaré A. (1983). *On science.* Moscow: Nauka.
4. Knyazeva E. (2024). Learn to learn. SP. Kurdyumov's site "Synergetics". <http://spkurdyumov.ru/education/nauchis-uchitsya>.
5. Kozubtsov I.M., Marakhovsky L.F. (2013). Fragment informatiinoho kanalu fraktalnoi dynamichnoi naukovo kartyny svitu znan: naukovo-metodychnyi zhurnal «Nova pedahohichna dumka» [Fragment of the information channel of the fractal dynamic scientific picture of the world of knowledge: scientific and methodological journal "New Pedagogical Thought"]. *Scientific-theoretical and socio-political almanac Grani*, 4 (96), 46–50. [in Ukrainian].
6. Kozubtsov I.M. (2013). Filosofiia formuvannia tsilisnoi dynamichnoi naukovo kartyny svitu znan: dovichna naukovo-pedahohichna problema [Philosophy of forming a holistic dynamic scientific picture of the world of knowledge: a lifelong scientific and pedagogical problem]. *Scientific-theoretical and socio-political almanac Grani*, 6 (98), 66–77. [in Ukrainian].
7. Kozubtsov I.M., Marakhovskiy L.F. (2013). Filosofiia formuvannia tsilisnoi dynamichnoi naukovo kartyny svitu znan: realizatsiia idei akademika Volodymyra Ivanovycha Vernadskoho [Philosophy of forming a holistic dynamic scientific picture of the world of knowledge: realization of the idea of academician Vladimir Ivanovich Vernadsky]. *Philosophical Journal of Donetsk National Technical University "Noosphere and Civilization"*, 1(14), 108–116. [in Ukrainian].
8. Price D. (1966). *Malaya nauka, bolshaya nauka. Nauka o nauka.* Moscow, 281–384.
9. Fishman T. (2012). *The Fundamental Values of Academic Integrity* (2nd edition). International Center for Academic Integrity, Clemson University. http://www.academicintegrity.org/icai/assets/AUD_Integrity_Quotes.pdf.
10. Akademichna kultura ukrainskoho studentstva: osnovni chynnyky formuvannia ta rozvytku [Academic culture of Ukrainian students: the main factors of formation and development] (2016). Materials for familiarization with the results of the project №49169. Kyiv. <https://surgery-four.pdmu.edu.ua/storage/common/docs/R1vyfIum4hNfJntUrILfR6KRh1FhLdBWxXuD6Amv.pdf>. [in Ukrainian].
11. Zhukovska E. (2021). Yakyi vidsotok skhozhosti mozhna vvazhaty dopustymym dlia akademichnykh robit? [What percentage of similarity can be considered acceptable for academic papers?] *Academic integrity*. <https://unichack.com/ua/blog/yakyj-vidsotok-shozhosti-mozhna-vvazhaty-dopustymym-dlya-akademichnyh-robit>. [in Ukrainian].
12. Silko O.V., Lishchyna V.O., Kozubtsov I.M. (2023). Model samoperevirky sformovanosti akademichnoi dobrochesnosti zdobuvachem vyshchoi osvity za okremym pokaznykom vkhodi opanuvannia dystsypliny «Osnovy metodolohii naukovykh doslidzhen» [Model of self-checking the formation of academic integrity by a higher education applicant on a separate indicator at the entrance to the discipline "Fundamentals of Scientific Research Methodology"]. *Systems and technologies of communication, informatization and cybersecurity: topical issues and development trends: collection of materials of the III International Scientific and Technical Conference*. Kyiv: Military Institute of Telecommunications and Informatization named after Heroes of Kruty, 361–362. [in Ukrainian].
13. Dobko T. (2008). Akademichna kultura, yak neobkhidna peredumova efektyvnoho upravlinnia suchasnym universytetom v umovakh avtonomii [Academic culture as a prerequisite for effective management of a modern university in conditions of autonomy]. *Dukh i Litera*, 19, 93–102. [in Ukrainian].

14. Pobizhenko V.V., Pobizhenko I.A. (2011). Plahiat yak faktor znyzhennia yakosti osvity [Plagiarism as a factor in reducing the quality of education]. *Systemy obrobky informatsii: Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho universytetu Povitrianykh Syl – Information processing systems: Collection of scientific works of Kharkiv Air Force University*, 8 (98), 310–313. [in Ukrainian].

15. Law of Ukraine (2017). On Education. *Verkhovna Rada of Ukraine*. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. [in Ukrainian].

16. Kozubtsov I.M., Silko O.V., Kozubtsova L.M., Lukashenko V.V. (2022). Pokaznyky ta kryterii otsiniuvannia rivnia akademichnoi dobrochesnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [Indicators and criteria for assessing the level of academic integrity of higher education applicants]. *Computer-integrated technologies: education, science, production*, 49, 38–47. [in Ukrainian].

17. Al-Zahrani AM. (2024). From Traditionalism to Algorithms: Embracing Artificial Intelligence for Effective University Teaching and Learning. *IgMin Res*, 2(2), 102–112.

18. Kurban OV. (2016). Suchasni informatsiini viiny v merezhevomu on-lain prostori [Modern information wars in the online network space]: textbook. Kyiv: VIKNU.

19. Hurkovskiy V.I. (2010). Osoblyvosti zastosuvannia informatsiinoi zbroiv umovakh hlobalnoho informatsiinoho suspilstva [Features of the use of information weapons in the conditions of the global information society]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok – Public Administration: Improvement and Development*, 4. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=123>. [in Ukrainian].

20. Keysar B., Hayakawa S., An S. (2012). The foreign-language effect: thinking in a foreign tongue reduces decision biases. *Psychological Science*, 23 (6), 661–668.

21. Dale R. (2016). The Return of the Chatbots. *Natural Language Engineering*; <https://doi.org/10.1017/S1351324916000243>.

22. Kozubtsov IM. (2012). Ideia pobudovy naukovo-pedahohichnoi mizhdystsyplinarnoi pryzmy [The idea of building a scientific and pedagogical interdisciplinary prism]. *Problems of modern pedagogical education. Ser: Pedagogy and psychology*. 36; 2: 269–273. [in Ukrainian].

23. Kozubtsov I, Fedorova K. (2012). Fundamentals of building the interdisciplinary prism and filters in scientific and pedagogical aspects. “Ғылым және білім” Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ғылыми-практикалық журналы. *Ғылым және білім*, 4 (29), 145–151.

24. Kozubtsov I.M., Marakhovskiy L.F., Kutsaev V.V. (2012). Pochatok fraktalnoho mizhdystsyplinarnoho naukovo-pedahohichnoho piznannia maibutnoho vchenoho [The beginning of fractal interdisciplinary scientific and pedagogical cognition of the future scientist]. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T.G. Shevchenko (Ser: Pedagogical Sciences)*, 2; 104, 3–5. [in Ukrainian].

25. Editorial board. Electronic scientific periodical "Progress and Achievements in Science". <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/editirial-team>.

26. Kozubtsov I.M. (2012). Vid idei do syntezy profesiinoi mizhdystsyplinarnoi naukovo-pedahohichnoi kompetentnosti, shcho zabezpechyt svidomu samoosvitu maibutnim vchenym [From the idea to the synthesis of professional interdisciplinary scientific and pedagogical competence that will ensure conscious self-education of future scientists]. *Scientific journal "Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 8(26), 268–274. [in Ukrainian].

27. The review process and compliance with the principles of publication ethics. Electronic scientific periodical "Progress and Achievements in Science". <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/recenzuvannya>.

